

Datum van inontvangstneming : 14/03/2017

Zaak C-63/17

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

6 februari 2017

Verwijzende rechter:

Tribunal d'instance de Limoges (Frankrijk)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

1 februari 2017

Verzoekende partij:

Banque Solfea SA

Verwerende partij:

██████████

TRIBUNAL D'INSTANCE DE LIMOGES

[OMISSIS]

Civiel vonnis

van 1 februari 2017

[OMISSIS]

Op grond van een voorafgaand aanbod dat op 13 maart 2013 werd aanvaard, heeft SA SOLFEA ██████████ een consumentenkrediet verleend van 22 000 EUR, dat vanaf 5 april 2014 moest worden terugbetaald tegen het vermelde jaarlijkse kostenpercentage (hierna: „JKP”) van 6,75 %. Het krediet werd verstrekt teneinde een via verkoop aan huis gekochte fotonvoltaïsche installatie voor het opwekken van elektriciteit te financieren. De overeenkomst had een looptijd van 168 maanden en voorzag in afbetaling in 157 maandelijkse termijnen van 222 EUR vanaf de twaalfde maand volgend op de kapitaalverstrekking in de handen van de verkoper. [Or. 2]

Aangezien verscheidene vervaldagen zonder betaling zijn voorbijgegaan, heeft de kredietinstelling de lening opeisbaar gesteld.

Bij deurwaardersexploot van 21 juni 2016 heeft SA SOLFEA ██████ gedagvaard voor de tribunal d’instance de Limoges (rechter in eerste aanleg Limoges; hierna: „de rechtbank”) met het verzoek hem bij bij voorraad uitvoerbaar vonnis te veroordelen, de volgende bedragen te betalen:

- 26 820,97 EUR, waarvan een uitstaande hoofdsom van 22 170,23 EUR (inclusief het saldo van de gekapitaliseerde rente die verschuldigd is over de elf eerste maanden) vermeerderd met 6,75 % rente vanaf 13 januari 2016,
- 1 000 EUR op grond van artikel 700 van de Code de procédure civile (Frans wetboek van burgerlijke rechtsvordering),

en de kosten te dragen.

[OMISSIS]

Bij vonnis van 14 november 2016, waarnaar uitdrukkelijk wordt verwezen, heeft de rechtbank de heropening van de mondelinge behandeling gelast op de terechtzitting van 4 januari 2017, na ambtshalve te hebben vastgesteld dat uit de tekst van de overeenkomst verscheidene onregelmatigheden uit het oogpunt van het nationale recht naar voren kwamen.

In hetzelfde vonnis heeft de rechtbank ook vastgesteld dat het in de overeenkomst vermelde JKP (6,75 %) onjuist is aangezien het JKP van een krediet van 22 000 EUR dat wordt terugbetaald in 11 maandelijke termijnen van 0 EUR en vervolgens 157 maandelijke termijnen van 222 EUR, niet 6,75 % is, zoals vermeld, maar 6,75772 %, wat moet worden afgerond naar 6,76 %.

De vergelijking voor deze lening, zoals vastgesteld volgens de nationale regels [bijlage bij artikel R 314-3 ex-artikel R 313-1 III van de Code de la consommation (consumentenwetboek)] en de Europese regels (bijlage bij richtlijn 2008/48/EG van 23 april 2008) is immers de volgende (waarbij X het jaarlijkse percentage aangeeft):

$$22.000 = 222 \times \frac{1 - [(1 + X)^{1/12}]^{-157}}{[(1 + X)^{1/12}] - 1} \times [(1 + X)^{1/12}]^{-11}$$

en met X = 6,75772 %:

$$22.000 = 222 \times \frac{1 - [1,0675772^{1/12}]^{-157}}{[1,0675772^{1/12}] - 1} \times [1,0675772^{1/12}]^{-11}$$

Bij het voornoemde vonnis van 14 november 2016 zijn partijen gelast uitleg te geven over de genoemde onregelmatigheden, waaronder de vermelding van een onjuist JKP.

Op de zitting van 4 januari 2017, waarop de mondelinge behandeling is heropend, heeft SA SOLFEA betoogd dat de kredietverrichting volkomen rechtmatig is en heeft zij de door de rechtbank vastgestelde onnauwkeurigheid van het JKP betwist met het argument dat, overeenkomstig de rechtspraak van de Cour de Cassation (hoogste rechterlijke instantie), een fout die de eerste decimaal van dit percentage niet beïnvloedt, zonder gevolgen blijft. **[Or. 3]**

█ die persoonlijk verschenen is, beroept zich met betrekking tot de vastgestelde onregelmatigheden op het geldende recht. [OMISSIS]

De rechtbank heeft de partijen ingelicht dat zij het advies van een hogere rechterlijke instantie zou inwinnen.

IN DEZE OMSTANDIGHEDEN BESLIST DE RECHTBANK,

Bijlage I bij richtlijn 98/7/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 1998 tot wijziging van richtlijn 87/102/EEG betreffende de harmonisatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen der lidstaten inzake het consumentenkrediet [(PB 1998, L 101, blz. 17)] stelt de wiskundige formule vast voor de berekening van het JKP, en bepaalt in de Franse taalversie (opmerking d): „Le résultat du calcul est exprimé avec une exactitude d’au moins une décimale. Lorsque le chiffre est arrondi à une décimale particulière, la règle suivante est d’application: si le chiffre de la décimale suivant cette décimale particulière est supérieur ou égal à 5, le chiffre de cette décimale particulière sera augmenté de 1.”¹

Deze regel is op beknopte wijze overgenomen door richtlijn 2008/48/EG [van het Europees Parlement en de Raad] van 23 april 2008 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van richtlijn 87/102/EEG van de Raad [(PB 2008, L 133, blz. 66)]: „Le résultat du calcul est exprimé avec une exactitude d’au moins une décimale. Si le chiffre de la décimale suivante est supérieur ou égal à 5, le chiffre de la première décimale sera augmenté de 1.”² De bewoordingen „décimale particulière” [„bepaalde decimaal”] (richtlijn 98/7) en

¹ Nvdv: Het verzoek om een prejudiciële beslissing betreft een vermeende fout in de Franse taalversie van deze bepaling. Een letterlijke vertaling van de Franse tekst zou zijn: „De uitkomst van de berekening wordt met een nauwkeurigheid van minstens één decimaal weergegeven. Wanneer een bepaalde decimaal wordt afgerond, geldt de volgende regel: Als de decimaal die op deze bepaalde decimaal volgt groter is dan of gelijk is aan 5, wordt deze bepaalde decimaal met één vermeerderd.” In de Nederlandse taalversie luidt de eerste zin van deze bepaling: „De uitkomst van de berekening wordt tot op ten minste de eerste decimaal nauwkeurig weergegeven.”

² Nvdv: Letterlijke vertaling: „De uitkomst van de berekening wordt met een nauwkeurigheid van minstens één decimaal weergegeven. Als de volgende decimaal groter is dan of gelijk is aan 5, wordt de eerste decimaal met 1 vermeerderd.” In de Nederlandse taalversie luidt de eerste zin van deze bepaling: „De uitkomst van de berekening wordt ten minste tot op de eerste decimaal weergegeven.”

„première décimale” [„eerste decimaal”] (richtlijn 2008/48) zijn gelijkwaardig en verwijzen naar de laatst aangegeven decimaal aangezien de kredietgever zoveel decimalen mag vermelden als hij wenst.

Dezelfde regel is recentelijker vastgesteld door richtlijn 2014/17/EU [van het Europees Parlement en de Raad] van 4 februari 2014 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten met betrekking tot [voor bewoning bestemde] onroerende goederen [en tot wijziging van de richtlijnen 2008/48/EG en 2013/36/EU en verordening (EU) nr. 1093/2010 (PB 2014, L 60, blz. 34)] („Le résultat du calcul est exprimé avec une exactitude d’au moins une décimale. Si le chiffre de la décimale suivante est supérieur ou égal à 5, le chiffre de la précédente décimale exprimée sera augmenté de 1.”³).

In nationaal recht is deze afrondingsregel overgenomen in zowel artikel 3 van décret n°2002-928 du 10 juin 2002 (besluit nr. 2002-928 van 10 juni 2002; hierna: „besluit nr. 2002-928”), zoals gewijzigd bij artikel 3 (V) van décret n°2011-135 du 1er février 2011 (besluit nr. 2011-135 van 1 februari 2011), dat de bewoordingen van richtlijn 2008/48 letterlijk overneemt, als de bijlage bij artikel R 314-3 ex-artikel R 313-1 III van de Code de la consommation, die de formulering van richtlijn 98/7 woordelijk herhaalt.

Deze regel bestaat volgens de verwijzende rechter, ongeacht de lichte redactiever verschillen in de verschillende richtlijnen, uit twee vereisten:

- het percentage moet worden weergegeven met een nauwkeurigheid van minstens één decimaal (de kredietgever kiest, met een minimum van één decimaal, het aantal decimalen van het percentage dat hij in de overeenkomst opneemt),
- de laatst vermelde decimaal dient te worden vastgesteld op basis van de afrondingsregel van de wetgeving [bijlage bij artikel R 314-3 ex-artikel R 313-1 III van de Code de la consommation, en gewijzigd artikel 3 van besluit nr. 2002-928: als de eerste niet-vermelde decimaal groter is dan of gelijk is aan 5, wordt de laatste vermelde decimaal met 1 vermeerderd. **[Or. 4]**

Voor een JKP van 6,75772 % kan de verstrekker van een consumentenkrediet het percentage dat hij in de overeenkomst opneemt dus beperken tot één decimaal en 6,8 % vermelden, maar moet 6,76 % vermelden indien hij opteert voor twee decimalen, en 6,758 % indien hij opteert voor drie decimalen.

De recente rechtspraak van de Cour de cassation lijkt echter enkel belang te hechten aan de nauwkeurigheid van de eerste decimaal.

³ Nvdv: Letterlijke vertaling: „De uitkomst van de berekening wordt met een nauwkeurigheid van minstens één decimaal weergegeven. Als de volgende decimaal groter is dan of gelijk is aan 5, wordt de voorgaande decimaal met 1 vermeerderd.” In de Nederlandse taalversie luidt de eerste zin van deze bepaling: „De uitkomst van de berekening wordt ten minste tot op de eerste decimaal weergegeven.”

Een cour d'appel (rechter in tweede aanleg) had in een zaak geoordeeld: „tot slot dient te worden vastgesteld dat de fout waarvan de financiële analisten gewag maken in ieder geval enkel de tweede decimaal betreft terwijl de afrondingsregels van [besluit nr. 2002-928], die „een nauwkeurigheid van minstens één decimaal” opleggen en bepalen dat „als de volgende decimaal groter is dan of gelijk is aan 5, de eerste decimaal met 1 [wordt] vermeerderd”, op grond van het vermelde percentage van 5,79 % en van de door de financiële analisten gehanteerde percentages van 5,82 % en zelfs 5,837 %, tot een identiek resultaat zouden leiden, namelijk een jaarlijks kostenpercentage van 5,8 %”.

De Cour de cassation heeft het cassatieberoep afgewezen: „Voor zover de cour d'appel heeft vastgesteld dat het verschil tussen het kostenpercentage dat vermeld is in de kredietovereenkomst en het kostenpercentage dat resulteert uit de financiële analyse die door de kredietnemer is overgelegd, kleiner was dan de decimaal als bedoeld in artikel R. 313-1 van de Code de la consommation, is hij op goede gronden en zonder onjuiste opvatting van de feiten tot zijn uitspraak gekomen.” (eerste civiele kamer, 9 april 2015, nr. 14-14216).

Deze uitlegging van de door de Europese richtlijnen ingestelde afrondingsregel lijkt te berusten op een onjuiste lezing van de zin „Le résultat du calcul est exprimé avec une exactitude d'au moins une décimale.”⁴ Het woord „exactitude” in die zin is inderdaad een synoniem voor „précision”.⁵ Deze zin regelt enkel het aantal decimalen, en hieronder kan geen toekenning van een foutmarge van bijna 0,1 punt aan de kredietgevers worden verstaan, wat zeer hoog zou zijn.

De Spaanse, de Portugese en de Roemeense taalversies van de richtlijnen gebruiken trouwens het equivalent van het woord „précision” in de betrokken zin, en het is dat laatste woord dat wordt gebruikt in de becijferde illustraties van de afrondingsregel in bijlage III bij richtlijn 98/7/EG van 16 februari 1998 (zie derde voorbeeld: „Elle [de vergelijking] se résout par l'algèbre et donne $i = 0,1306623$, arrondi à 13,1 % (ou à 13,07 % si l'on préfère une précision de deux décimales).”⁶

Zelfs indien wordt vastgehouden aan het woord „exactitude” – hoewel het kennelijk een vertalingsfout betreft –, vereist de regel dat „minstens één decimaal” nauwkeurig is, en niet dat „één decimaal” nauwkeurig is. Dit betekent dat, indien er meerdere zijn, alle vermelde decimalen nauwkeurig moeten zijn.

De uitlegging die de Cour de cassation in het voornoemde arrest van 9 april 2015 heeft bevestigd, kan bovendien leiden tot concurrentievervalsingen: het is immers aantrekkelijker een percentage van 5,79 % aan te kondigen (of zelfs van 5,75 %

⁴ Nvdv: Letterlijke vertaling: „De uitkomst van de berekening wordt met een nauwkeurigheid van minstens één decimaal weergegeven.”

⁵ Nvdv: „exactitude” en „précision” worden in het Nederlands ook als synoniemen gebruikt in de zin van „juistheid, nauwkeurigheid of precisie”.

⁶ Nvdv: De Nederlandse taalversie luidt: „Deze kan algebraïsch worden opgelost en heeft als uitkomst $i = 0,1306623$ afgerond op 13,1 % (of 13,07 % indien de voorkeur wordt gegeven aan twee decimalen).”

aangezien dat bij afronding eveneens 5,8 % oplevert) dan een reëel percentage van 5,837 of 5,84 %, terwijl de kosten en maandelijkse betalingen in werkelijkheid gelijk zijn. Voor een lening van 500 000 EUR op 30 jaar, zal de kandidaat-kredietnemer zijn oog natuurlijkerwijs laten vallen op de instelling die een (verminderd) JKP van 5,75 % aanbiedt dan op die welke een (waarheidsgetrouw) JKP van 5,84 % aankondigt, aangezien hij een niet-verwaarloosbare besparing zal denken te realiseren (in dit voorbeeld zou dit 8 103,07 EUR zijn voor de looptijd van de lening). **[Or. 5]**

Deze kwestie betreft de uitlegging van het Unierecht, en overeenkomstig artikel 19, lid 3, onder b), van het Verdrag betreffende de Europese Unie en artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie is het passend het Hof van Justitie van de Europese Unie om een prejudiciële beslissing te verzoeken over de vraag of, indien het JKP van een krediet 6,75772 % is, de afrondingsregel van de richtlijnen 98/7/EG van 16 februari 1998 en 2008/48/EG van 23 april 2008 het mogelijk maakt een vermeld JKP van 6,75 % als nauwkeurig te beschouwen.

Beslissing

De rechtbank [OMISSIS]

verzoekt het Hof van Justitie van de Europese Unie om een prejudiciële beslissing over de volgende vraag:

Indien het jaarlijkse kostenpercentage van een krediet 6,75772 % bedraagt, kan een vermeld JKP van 6,75 % dan als nauwkeurig worden beschouwd op grond van de regel die is opgenomen in de richtlijnen 98/7/EG van 16 februari 1998 en 2008/48/EG van 23 april 2008, die volgens de Franse taalversie luidt „[L]e résultat du calcul est exprimé avec une exactitude d’au moins une décimale. Si le chiffre de la décimale suivante est supérieur ou égal à 5, le chiffre de la première décimale sera augmenté de 1” [letterlijk vertaald: „De uitkomst van de berekening wordt met een nauwkeurigheid van minstens één decimaal weergegeven. Als de volgende decimaal groter is dan of gelijk is aan 5, wordt de eerste decimaal met 1 vermeerderd”]?

[OMISSIS]